

Okul Öncesi Dönemde Karakter ve Değerler Eğitimi

Teoriden Uygulamaya

Editör: Prof. Dr. Esra ÖMEROĞLU

Yazar: Yrd. Doç. Dr. Özkan SAPSAĞLAM

Tamamı resimli ve
özgün etkinlik örnekleriyle

Editor: Prof. Dr. Esra ÖMEROĞLU

**OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE KARAKTER VE DEĞERLER EĞİTİMİ: TEORİDEN
UYGULAMAYA**

ISBN 978-605-318-707-3

DOI 10.14527/9786053187073

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2016, Pegem Akademi

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları

Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. Ltd. Şti.'ye aittir.

Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri,
kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik, kayıt
ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz.

Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında
yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları
satın almamasını diliyoruz.

1. Baskı: Eylül 2016, Ankara

Yayın-Proje: Elif Turanlıoğlu Bultan

Dizgi-Grafik Tasarım: Pegem Akademi

Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Vadi Grup Ciltevi A.Ş.

İvedik Organize Sanayi 28. Cadde 2284 Sokak No:105

Yenimahalle/ANKARA

(0312 394 55 91)

Yayıncı Sertifika No: 14749

Matbaa Sertifika No: 26687

İletişim

Karanfil 2 Sokak No: 45 Kızılay / ANKARA

Yayınevi: 0312 430 67 50 - 430 67 51

Yayınevi Belgeç: 0312 435 44 60

Dağıtım: 0312 434 54 24 - 434 54 08

Dağıtım Belgeç: 0312 431 37 38

Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60

İnternet: www.pegem.net

E-ileti: pegem@pegem.net

ÖN SÖZ

Okul öncesi eğitimi konusundaki toplumsal farkındalık son yıllarda giderek artmaktadır ve bunun bir sonucu olarak okul öncesi eğitimden ve okul öncesi eğitim kurumundan beklentilerde artmakta ve değişmektedir. Okul öncesi eğitimde farklı yaklaşımlar, programlar ve projeler gündeme gelmektedir. Bunlardan biri okul öncesi dönemde çocuklara değerler eğitimi verilmesi yönündeki çalışmalarıdır.

Okul Öncesi Dönemde Karakter ve Değerler Eğitimi-Teoriden Uygulamaya isimli kitap da bu çalışmalardan biridir. Uzun ve titiz bir çalışmanın ürünü olan bu kitap ile okul öncesi dönemde değerler eğitimi konusunda ihtiyaç duyulan tüm bilgilerin karşılanması ve eğitimcilere etkinlik örnekleri sunulması amaçlanmıştır. Kitap değerler eğitimi ile ilgili hem teorik bilgi hem de uygulama bilgisi içerdiğinden alana önemli katkıları olacağı düşünülmektedir.

Kitabın içeriği; Karakter ve Değer, Değerler Eğitimi ve Önemi, Okul Öncesi Dönem ve Değerler Eğitimi, Ailede ve Okulda Değerler Eğitimi bölümlerinden oluşmaktadır. Kitabın son bölümünde ise değerler eğitimine yönelik etkinlik ve uygulama örneklerine yer verilmiştir. Hazırlanan etkinlik örneklerinin tamamı gerçek yaşam temelli ve sınıf içi uygulamalarla gerçekleştirilecek etkinliklerdir ve kitapta sevgi, saygı, sorumluluk, arkadaşlık, yardımseverlik, nezaket, işbirliği, kendini kontrol etme, dürüstlük gibi değerlere yönelik etkinlik örnekleri yer almaktadır.

Kitabın yazarı olan Yrd. Doç. Dr. Özkan Sapsağlam Gaziosmanpaşa Üniversitesi Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı Öğretim Üyesidir. Kendisi doktora çalışmasını Gazi Üniversitesi Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalında Okul Öncesinde Değerler Eğitimi konusu üzerinde yapmıştır. Doktora danışmanlığını da yürüttüğüm Yrd. Doç. Dr. Özkan Sapsağlam elinizde tuttuğunuz kitabı titiz bir çalışma sonucu ortaya çıkarmıştır. Kitapta verilen etkinlikleri birebir çocuklarla uygulamış ve değerlendirmiştir.

Kitabın eğitim alanında çalışan akademisyenlere, lisans ve lisansüstü eğitimi öğrencilerine, tüm öğretmenlere, anne babalara ve konuya ilgi duyan kişilerin bilgi sahibi olmalarına ve katkı sağlayabileceğini ve örnek etkinlikleri evde okulda uygulayabileceklerini düşünmekteyim.

Kitabın yazılmasında etkinliklerin uygulanmasında büyük emeği geçen Yrd. Doç. Dr. Özkan Sapsağlam'a, aynı şekilde kitabın hazırlanması ve basım sürecinde büyük katkıları olan Pegem Akademi'nin değerli çalışanlarına, kitaptaki örnek et-

kinliklerin ortaya çıkmasında yardımları olan okulöncesi öğretmenlerine ve bizim çok değerli çocuklarımıza çok teşekkür ederim.

Çocuk dünyanın en büyük değeridir, değerlerimize sahip çıkmamız geleceğe en büyük mirası bırakmamızı sağlar...

Editör

Prof. Dr. Esra ÖMEROĞLU

Ankara, 2016

YAZARDAN

Bir insanın yaşamını anlamlı kılan geride bıraktıklarıdır. İnsanoğlu yaşadığı her dönemde akıp giden zamana karşı bir iz bırakma isteğini kalbinde ve zihninde taşımıştır. Bu yüzden ilk çağlardan beri çizmiş, yazmış ve anlatmıştır. Bu kitabın hazırlanmasındaki temel düşünce de akıp giden zamana karşı anlamlı bir iz bırakmaktır.

Okulöncesi dönem insan yaşamında son derece önemli ve tüm yaşamı etkileyen süreçtir. Çocuğun gelişiminin doğumdan sonra en hızlı olduğu bu dönemde kazanılan bilgi ve beceriler, öğrenilen değerler ve yaşam deneyimleri çocuğun ergenlik ve yetişkinlik döneminde nasıl bir insan olacağının temel belirleyicileridir. Okul öncesi yıllar çocuğun kişiliği, akademik başarısı ve insanlarla olan ilişkileri üzerinde de oldukça etkilidir. Dolayısıyla okul öncesi yıllar çocukların gelişimlerini destekleyecek, onlara bilgi, beceri ve değer kazandıracak şekilde geçirilmelidir.

“Değerler” düşünme, karar verme, seçim yapma, konuşma, eylemde bulunma gibi insana özgü olan tüm bilişsel ve davranışlar süreçler üzerinde etkilidir. Hayata, olaylara ve çevremizde olup bitenlere yine sahip olduğumuz “değerler” doğrultusunda tepki veririz. Bizim için en önemli, en kıymetli ve en güzel olanları da belirleyen onlara verdiğimiz “değer” dir.

Yeryüzündeki “en güzel şey” nedir? Şeklindeki bir sorunun cevabı herkes için farklıdır fakat benim için bu sorunun cevabı hiç değişmedi. Benim için yeryüzündeki “en güzel şey” “çocuk” tur. Sadece kendi çocuklarım değil dünyanın tüm çocukları. Üstü yırtık olsa da, yüzü kirli olsa da, burnu aksa da çocuklar dünyadaki “en güzel şey” dir.

Çocuklara kazandırdığımız ve öğrettiğimiz her şey onlarla birlikte büyüyecek. Sevgi ve nefret, sorumluluk ve bencillik, hoşgörü ve saygısızlık gibi. Çocuklara kazandırdığımız her değer onlarla birlikte büyüyerek topluma, ülkemize ve hatta dünyaya yayılacak. Bu düşünceden hareketle çocuklara küçük yaşlardan itibaren “değerler” kazandırabilme düşüncesi bu çalışmanın ortaya çıkmasına vesile olmuştur. Bu amaçla yalnızca bir çocuk dahi; bu kitap sayesinde bir “değer” kazandığında bu benim için en büyük mutluluk sebebi ve başarı göstergesi olacaktır.

Yaşam standartlarımızdaki iyileşmeye rağmen “iyi insan olma” standartlarımızın çok iyi durumda olduğu söylenemez. Sürekli artan çocuk suçlu oranları, madde bağımlılığı, her gün medyada yer alan şiddet, istismar ve ahlak dışı olaylar bunun göstergelerinden bazıları. Günümüz anne babaları için “iyi insan” yetiştirmekten ziyade “başarılı insan” yetiştirmek daha önemli. Bu yüzden milyonlarca anne baba çocuğunu özel okul, dersane, özel ders ve yardımcı kaynak kullanı-

mı gibi bir takım takviyelerle hayalindeki mesleğe ulaştırmak için uğraşiyor. Fakat “başarılı insan” için uğraşırken “iyi insan” olmanın da çok önemli olduğunu unutmamalıyız. Bunu başaramadığımız takdirde çok başarılı ama mutsuz, başarılı ama bencil, başarılı ama yalnız, başarılı ama verimsiz insanlar topluluğu olacağız. Bu yüzden akademik eğitim ile değerler eğitimi birbirinden ayrı düşünülmemeli. Akademik eğitim bize “başarılı olma” fırsatı verirken değerler eğitimi ise “iyi insan olma” becerisini kazandırır. Üstelik “değerler eğitiminin” akademik başarıyı olumlu etkilediğini gösteren çok sayıda araştırma bulunmaktadır.

Kitabın son bölümünde yer alan etkinlik örneklerinin uygulanma sürecindeki özverisi, yardımı ve içtenliği için okul öncesi öğretmeni Şeyma Sucu’ya teşekkür ederim...

Kitabın hazırlanma sürecinde bir yol gösterici, bir bilge rehber ve iyi bir öğretmen olarak desteğini her daim hissettiğim aynı zamanda doktora tez danışmanım olan Prof. Dr. Esra Ömeroğlu Hocama teşekkürü bir borç bilirim...

Sevgili anneme ve babama bana kazandırdıkları tüm “değer” ler ve bugünlere gelmem için yaptıkları tüm fedakârlıklar için minnettarım... Sevgili eşime tahammülü, fedakârlığı, desteği ve kadim yol arkadaşlığı için teşekkür ederim... Tek bir kalbi paylaşarak dört ayrı bedende taşıdığımız sevgili kardeşlerim hep var olsunlar...

Sevgili çocuklarım Emir ve Kerem; henüz okuyamayacak kadar küçük olduğunuz için geleceğe yazılmış bir mesaj aslında bu mısralar. Varlığınızla dünyayı çok daha güzel ve yaşanılır, huzur veren, güneşi, çiçekleri, denizi, dağları ve kuşları olan bir yer yaptınız. Sizi çok seviyorum iyi ki varsınız...

Okutana, yazdırana, var edene şükürler olsun...

Dünyanın tüm çocuklarına armağan olsun...

Yrd. Doç. Dr. Özkan SAPSAĞLAM

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	iii
YAZARDAN	v
GİRİŞ.....	ix

1. BÖLÜM

KARAKTER VE DEĞER.....	3
1.1. Karakter Kavramı ve Özellikleri.....	3
1.2. Karakter Eğitimi	4
1.3. Bir Kavram Olarak Değer ve Özellikleri	7
1.4. Değer Yaklaşımları.....	9
1.4.1. Milton Rokeach Değer Yaklaşımı.....	10
1.4.2. Shalom Schwartz Değer Yaklaşımı.....	12
1.4.3. Eduard Spranger Değer Yaklaşımı	15
1.4.4. Gordon Allport, Vernon ve Lindzey Değer Yaklaşımı	16
1.4.5. Gordon Nelson Değer Yaklaşımı.....	17
1.4.6. Dilmaç ve Arıcak Değer Yaklaşımı	18

2. BÖLÜM

DEĞERLER EĞİTİMİ VE ÖNEMİ	23
2.1. Değerler Eğitimi	23
2.2. Değerler Eğitiminin Amacı ve Önemi.....	25
2.3. Değer Eğitiminde Kullanılan Yöntemler.....	27
2.3.1. Değerlerin Doğrudan Öğretimi (Değer Telkini Yaklaşımı).....	28
2.3.2. Değer Analizi Yaklaşımı	29
2.3.3. Değer Açıklama (Değer Belirginleştirme) Yaklaşımı	30
2.3.4. Ahlaki Muhakeme Yaklaşımı.....	31

3. BÖLÜM

OKUL ÖNCESİ DÖNEM VE DEĞERLER EĞİTİMİ.....	35
3.1. Okul Öncesi Dönemde Ahlak Gelişimi	35
3.2. Okul Öncesi Dönemde Değerler Eğitimi.....	38
3.2.1. Bireysel Gelişim İçin Ahlaki Değerler Rehberi (AEGIS).....	42
3.2.2. Zürafa (Giraffe) Programı	42

3.2.3. Lions-Quest Programı	43
3.2.4. Yaşayan Değerler Eğitimi Programı (Living Values Education Program).....	43
3.2.5. Açık Halka	44
3.2.6. Gerekli Zorunlu Proje (Project Essential).....	44
3.2.7. City Montessori School.....	44
3.2.8. Çocuk Gelişimi Projesi	44
3.2.9. Kişilik Eğitim Müfredatı (Character Education Institute).....	45
3.2.10. Türkiye’de Değerler Eğitimi.....	45
3.3. Okul Öncesi Dönemde Çocuklara Kazandırılabilir Değerler	49
3.3.1. Sorumluluk	51
3.3.2. Sevgi	51
3.3.3. Saygı	52
3.3.4. Yardımseverlik	52
3.3.5. Hoşgörü	54
3.3.6. Nezaket	55
3.3.7. Arkadaşlık	55
3.3.8. İşbirliği.....	56
3.3.9. Dürüstlük	57
3.3.10. Öz denetim (Kendini Kontrol Etme).....	57

4. BÖLÜM

AİLEDE VE OKULDA DEĞERLER EĞİTİMİ	61
4.1. Ailede Değerler Eğitimi.....	61
4.2. Okulda Değerler Eğitimi	66
4.3. Değerler Eğitiminde Okulun ve Öğretmenin Rolü	67
KAYNAKÇA	73
EĞİTİM ETKİNLİKLERİNİN HAZIRLANMASI ve UYGULANMASI SÜRECİNE İLİŞKİN BAZI AÇIKLAMALAR	85
ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	87
YAZARLARIN ÖZ GEÇMİŞLERİ	173

GİRİŞ

Toplum sürekli değişen ve yaşıyan canlı bir sistemdir. Toplumu ayakta tutan, yaşatan ve devamlılığını sağlayan ise kültür, gelenek ve değerlerdir. Sürdürülebilir bir toplum kültür, gelenek ve değerlerin sonraki nesillere aktarılmasıyla mümkün olabilir. Bu değer aktarımı ise öncelikle anne baba tarafından daha sonra kültürel ve sosyal çevreden çocuğa değer aktarımı şeklinde gerçekleşmektedir. Zira aile pek çok bilginin, becerinin ve değerin kazanıldığı ilk yerdir.

Okul öncesi dönem çocuğun sosyal-duygusal gelişimi, fiziksel gelişimi, bilişsel gelişimi, psiko-motor gelişimi ve dil gelişiminin en hızlı olduğu dönemdir. İlk başlarda nesnelere ısırarak, nesnelere dokunarak, onları hareket ettirerek başlayan öğrenme süreci yerini merak duygusu ve öğrenme isteği içeren sorulara bırakmaktadır. Bu dönemde çocuğun yaşadığı deneyimler onun sonraki sosyal ve akademik yaşamı üzerinde ve kişiliği üzerinde önemli bir etkiye sahiptir ve çocuğun gelecekte nasıl bir insan olacağını belirlemektedir.

Çocuklar değerlere ilişkin bilgileri yaşamları boyunca öğrenmektedirler ama ilk bilgiler erken dönemde kazanılmaya başlanmaktadır. Bu süreç yaşam boyu devam etmektedir. Ancak temel değerler bu dönemde oluşmaktadır (Balat ve Dağal, 2009).

Okul öncesi eğitimi döneminde öğrenilen bilgi ve davranışların çoğu gözlem ve taklide dayalı olarak gerçekleşmektedir. Dolayısıyla hem anne babanın hem de okul öncesi eğitim kurumlarının çocuklara onların gelişimlerini destekleyecek zengin bir uyarıcı çevre sunma ve model olma sorumluluğu bulunmaktadır. Çünkü sosyal, kültürel ve fiziksel çevre çocuğun yaşamı üzerinde oldukça etkilidir.

Dünya takibi mümkün olmayan bir hızla değişirken bilim, sanayi, teknoloji ve eğitim gibi pek çok alanda yenilikler yaşanmaktadır. Bu hızlı değişimin insanın günlük yaşamında bazı kolaylıkları beraberinde getirmesinin yanında toplumsal yaşam için risk teşkil eden bir takım olumsuz etkileri de söz konusudur. Toplumsal yaşamı oluşturan sosyal ve kültürel değerler, toplumsal normlar, milli ve manevi değerler, sosyal ilişkiler hızla aşınmakta ve birey-toplum arasındaki etkileşim azalmaktadır. Toplumsal değişimin bir sonucu olarak aile kurumu da hızla değişmektedir. Günümüzde kalabalık aileler yerini çekirdek ailelere bırakmaktadır. Bununla birlikte kırsal kesimde yaşıyan aile sayısı hızla azalırken şehirlerde yaşıyan aile sayısı artmaktadır. İnsanlar sosyal, ekonomik ve kültürel nedenlerle yaşadıkları şehirleri terk ederek büyük şehirlere göç etmekte, sosyal çevreleri ile sosyal ve kültürel değerlerinden yoksun kalmaktadır. Tüm bunların bir sonucu olarak bireyin toplumla olan ilişkisi ve etkileşimi azalmaktadır.

Toplumsal değerlerin, kültürel özelliklerin ve sosyal yetilerin çocuklara kazandırılmasında en büyük görev ailelere ve okullara düşmektedir. Günümüzde okul sadece bilgi aktaran veya akademik anlamda çocukların gelişimini destekleyen bir kurum olarak değil aynı zamanda toplumsal, kültürel ve sosyal değerlerin çocuklara aktarılmasını sağlayan bir merkez olarak görülmektedir.

Eğitimin ülkeler ve toplumlar için önemi yalnızca bilgi kazandırması değil, beceri, alışkanlık ve değer kazandırmasından kaynaklanmaktadır. Eğitimin hedeflerinden biri değer yaratmak, bireye değerleri kazandırarak sorumlulukları paylaşması, çevresine karşı daha duyarlı olması, kendini yönetmesi, geliştirmesi ve bu yolla bireylerin toplumsal yaşamdaki ilişkilerini geliştirmesini sağlamaktır (Ravinger, 2006).

Eğitim kurumları, çocuklara ve gençlere toplumda çoğunluk tarafından kabul edilen değerleri, normları, tutumları planlı ve kontrollü bir biçimde kazandırdığı ve bunlara uygun hareket edilip edilmediğini izlediği için önemli bir toplumsal kontrol aracıdır (Erden ve Fidan, 1998).

1. BÖLÜM İÇERİĞİ

Karakter Kavramı ve Özellikleri

Karakter Eğitimi

Bir Kavram Olarak Değer ve Özellikleri

Değer Yaklaşımları

Milton Rokeach Değer Yaklaşımı

Shalom Schwartz Değer Yaklaşımı

Eduard Spranger Değer Yaklaşımı

Gordon Allport, Vernon ve Lindzey Değer Yaklaşımı

Gordon Nelson Değer Yaklaşımı

Dilmaç ve Arıcak Değer Yaklaşımı

1. BÖLÜM

KARAKTER VE DEĞER

1.1. Karakter Kavramı ve Özellikleri

“Karakter” her zaman iyiliğin, erdemin ve ahlaki olgunluğun gerekleri olarak görülüp hayranlık duyulan bir dizi içsel özelliği çağrıştıran eski bir kavramdır (Kirschenbaum, 1995, s. 21). “Character” kelimesi Yunanca bir kelime olup “ayırt edici işaret” anlamında kullanılır. Günümüzde ise “karakter” kelimesi kişinin ahlak merkezi anlamında kullanılır. Dahası karakter kelimesi birey olmaya ek olarak grup olmayla ilgili olguları içerir (Shields ve Bredemeier, 2005, s. 121).

Davis (2003), “karakter” kavramını bir kişinin ahlaken iyi olanı yapmak noktasındaki mizacı olarak ifade etmektedir. Bu tanımı somutlaştırmak için biraz daha ileri giderek cesaret ve dürüstlük gibi birbiriyle ilişkili pek çok özelliğin kişinin karakterini belirlemek için planlı bir şekilde organize edilmesi gerektiğini belirtir. Bununla birlikte karakteri “yerleşik mizaç” olarak görmektedir. Kişilik özelliklerinin karaktere katkıda bulunduğunu, insanların kişiliklerini seçemediklerini fakat karakterlerinin kendi tercihleri olduğunu belirtmiştir. Karakter özellikle kişisel yaşam alanlarındaki düşünce ve davranış kalıplarından oluşur. İyi karakter ahlaki yönden iyi olan tercihleri gerektirir. İyi bir karakterin pek çok türü olabilir fakat ahlaken güvenilir olmak önemlidir (Kupperman, 2005, s. 212).

Karakter kişinin davranışlarını şekillendiren değerlerden oluşur. Karakter birbiriyle ilişkili üç bölümden oluşur: ahlaki bilgi, ahlaki duygu, ahlaki davranış. İyi karakter, iyi olanı bilmek, iyi olanı istemek ve iyi olanı yapmaktır. Esas olarak iyi karakter aklın iyi alışkanlıklarına dayanır (Lickona, 1991).

İnsanın merkezi bir özelliği olan karakter oluşumu doğru düzeyde iyi insan yaşamı ile açıklanabilir. İyi yaşam için gerekli olan kurallar ise karakter oluşumunu destekler (Mckinon, 2005, s.58). Karakter gelişimi için çocukluk ve ergenlik

dönemi önemli evreler olarak görülür (Higgins, Alessandro ve Power, 2005, s. 104). Karakter çoğunlukla çocukluk ve ergenlik döneminde gelişir (Berkowitz ve Bier, 2004). Çocuğun karakter kazanma sürecinde aile, okul, akranlar, toplum, din, medya gibi pek çok etken söz konusudur (Balat vd., 2012).

Ahlaki muhakeme karakter ile ilgilidir ve ahlaki boyutun yapıtaşısıdır. Fakat karakter ahlaki erdemlerin ve sebeplerin ötesindeki şeyleri gerektirir. Karakter doğru olana bağlılığın yanında iyi bir bakış açısı da gerektirir. (Shields ve Brede-meier, 2005, s. 132). Eski Yunan'da, çocuklara iyi bir insan olmanın öğretilmesi gerektiğini vurgulayan ilk batılı eğitimci Sokrates'dir (Trout, 2008).

1.2. Karakter Eğitimi

Karakter eğitimi, ırk, cins, yaş, politik veya dini tüm değişkenleri kapsayan bilinen ve uygulanabilirliği olan tüm değerleri içinde barındırır (Josephson, 2014). Karakter eğitimi okul toplumundaki öğrenciler ile yetişkinlerin saygı, adalet, vatandaşlık, kendine ve diğer kişilere karşı sorumluluk gibi değerleri öğrenme sürecidir (United States Department of Education, 2007).

Karakter eğitimi, “değerlere bağlı olarak ahlaki özellikleri geliştirmek ve bir dizi karakter davranışlarını tanımlamak ve oluşturmak için öğrencilere yardım etme amacı taşıyan yönergeler, planlanmış deneyimler ve etkinlikler” şeklinde tanımlanabilir (Johnson, 2006).

Tüm dünyada, aileler, öğretmenler, eğitimciler, eğitimler ve diğer uygulayıcılar çocuklarda etik temelli bir karakter eğitimi ile ilgilenmektedir ve bunu inşa etmek için çaba göstermektedir (Narváez, 2006). Karakter eğitimi, “dürüstlük, cesaret, azim, sadakat, özen, vatandaşlık erdemleri, adalet, saygı, sorumluluk ve güvenilirlik gibi belirli karakter özelliklerini öğretme ve modelleme üzerine odaklanır (Sunal ve Haas, 2003).

Karakter eğitimi, sosyal, duygusal ve bilişsel yetenekleri gerektirir. Erken çocukluk gelişiminin doğasında öz düzenleme, iletişim kurma ve öğrenme, arkadaş edinme ve akran etkileşimi vardır ve bu deneyimlere sahip olma beynin gelişimine yardım eder (National Research Council of Medicine, 2000).

Karakter eğitimini savunanlar okul öncesi eğitim programlarının çocukların değerleri kazanmalarında önemli bir yeri olduğunu belirtmişlerdir (Trout, 2008). Çocukların iyi bir karaktere sahip olmaları için yapılan çalışmaların aynı zamanda onların ahlaki gelişimlerini ve akademik başarılarını da desteklediği görülmüştür (Benninga vd.; 2006; Berkowitz ve Bier, 2004; Katılmış, Ekşi ve Öztürk, 2011; Videro 2003).

Berkowitz (2011), karakter eğitimi ile ilgili araştırmalar ışığında etkili bir karakter eğitimi için bazı stratejiler belirlemiştir. Bunlar;

- Akran etkileşimi,
- Gelişimsel disiplin,
- Manevi ilgi,
- Diğer insanlara karşı ilgi,
- Yüksek beklentiler,
- Okulun bütününe odaklanma,
- Güven ve güvenilirlik,
- Pedagojik destek,
- Karakter hakkında bilgi verme,
- Aile/toplum katılımı,
- Sosyal-duygusal yeterliliklerini artırma,
- Mesleki gelişim ve teşvik.

Berkowitz ve Bier (2007) tarafından yapılan araştırmada etkili bir karakter eğitimi programının desteklediği belirtilen tutum ve davranışlar şunlardır;

- Sosyo-ahlaki biliş
- Prososyal tutum ve davranışlar
- Problem çözme becerileri
- Akademik başarı
- Okulun gerektirdiği davranışlar
- Kişisel ahlak
- Karakter bilgisi
- Duygusal yeterlilik
- Riskler hakkında bilgi ve tutum
- Okula bağlanma

Aynı araştırmada karakter eğitimi ile görülme sıklığında azalma olduğu belirtilen davranışlar şunlardır;

- Uyuşturucu kullanımı
- Şiddet ve saldırganlık
- İstenmeyen davranışlar